

Tilsagnsnr IR-006/12 Grenseøvelse2013

Grenseøvelse 2013

Sluttrapport

Tilsagnsnr IR-006/12 GrenseØvelse2013

Innhold

1	Sammanfattning.....	3
2	Projektets bakgrund.....	3
3	Projektbeskrivning, målgruppe, resultat, og resultatindikatorer samt effekter.....	4
3.1	Projektbeskrivning:	4
3.2	Målgruppe:	5
3.3	Resultat og resultatindikatorer samt effekter:	6
3.4	Øvrigt.....	8
4	Indikatorer	9
5	Projektets påvirkning på de gennemgående (horisontelle) kriterierne.....	9
5.1	Grenseregionalt merværdi	9
5.2	Bættre miljø.....	10
5.3	Jæmstældhet mellem kvinder og mænd	10
5.4	Etnisk mangfold og integration.....	10
6	Informationsindsatser og skyltning af projektet.....	10
7	Underskrifter	12

Tilsagnsnr IR-006/12 GrenseØvelse2013

1 Sammanfattning

Interregprosjektet GrenseØvelse2013 var et samarbeidsprosjekt mellom krisehåndteringsorganisasjonene i Hedmark, Värmland og Dalarna.

Hovedhensikten var å utvikle samarbeidet mellom beredskapsaktørene i grenseområdet. Prosjektet har samlet de som arbeider med samfunnssikkerhet og beredskap, slik at disse har fått en større forståelse for de problemer som kan oppstå i grensetraktene. Deltakerne har fått større kunnskap om hvordan man løser disse problemer med samarbeid mellom landene. De er videre blitt kjent med personer fra beredskapsorganisasjoner i begge land, og under dette, fått større kunnskap om hverandres organisering, ledelsesstrukturer, roller, arbeidsmetoder m.v.

2 Projektets bakgrund

Den 20. januar 1989, ble det inngått en avtale mellom regjeringene i Sverige, Danmark, Finland og Norge om samarbeid mellom territorialgrensene for å hindre eller begrense skade på mennesker, eiendom eller i miljøet ved ulykker. Dette er dagens NORDRED avtale. Hedmark fylke, Värmlands- og Dalarnes län har siden 1993, gjennom et Grenseredningsråd, hatt fokus på å utvikle samarbeidet innen krisehåndtering over landegrensen. Disse avtalene ble koordinert og ny avtale er datert 15.09.2007.

En så at det var viktig å ha ordninger som ikke hindrer en effektiv bruk av de respektive nasjoners redningstjeneste på begge sider av grensen. Grenseredningsrådet har siden dette arbeidet med ROS analyser, avtaler om bistandsanordninger, kunnskapsdeling, erfaringsutveksling, felles beredskapsplanlegging og felles øvingsvirksomhet. Hovedmålet med Grenseredningsrådet er at man gjennom forhåndslagte planer kan gi en best mulig ressursutnyttelse og samarbeid ved ulike typer grensenære hendelser, der liv, eiendom og miljø trues.

Grenseredningsrådet består av representanter fra Länsstyrelsene og Lanstingene i Dalarna og Värmland, Polisen i Dalarna og Värmland, Räddningstjänsten i Dalarna og Värmland, SOS Alarm i Dalarna og Värmland, Fylkesmannen i Hedmark, Politiet i Hedmark, Midt Hedmark Brann- og redningsvesen v/110 sentralen, Sykehuset innlandet v/prehospitale tjenester, samt Sivilforsvaret.

Rådets møter legges til medlemskommunene på respektive sider av grensen. Dette har flere årsaker. Rådsmedlemmene blir på en bedre måte kjent med lokale ”problemer” og derfor ta de riktige prioriteringene, rådet kommer i kontakt med de som er tilsluttet den lokale redningstjenesten/räddningstjänsten, samt at rådet viser befolkningen at det samarbeides over landegrensen om beredskap.

Før 2005 ble det gjennomført flere øvelser i grensetraktene med fokus på organisering, ledelse, samband og samarbeid på et skadested.

Tilsagnsnr IR-006/12 GrenseØvelse2013

Grenseredningsrådet vedtok i 2005 å utvikle en øvelsesplan for 2007-2013, hvor målet var en gradvis utvikling av samarbeidet innen redningstjeneste gjennom øvelser på begge sider av landegrensen. Øvelsene som ble avholdt i 2007, 2009 og 2010 hadde som målsetning å utvikle samarbeidet innenfor de overnevnte områder, samt gjøre de involverte organisasjoner i stand til å gjennomføre en fullskala øvelse i 2013.

I 2011 bestemte Grenseredningsrådet at det skulle søkes om Interreg-midler for å kunne forberede og gjennomføre en fullskalaøvelse i 2013. Hedmark politidistrikt skulle stå som Prosjekteier, med Länsstyrelsen Värmland som Prosjektkoordinator på svensk side.

Søknaden ble innvilget 2012-06-27. Hedmark politidistrikt ble innvilget en finansiering på inntil NOK. 500.000,-, mens Länsstyrelsen

Värmland ble innvilget en finansiering på inntil SEK. 700.000,-. Prosjektet strekte seg fra 2012-07-01 til 2014-01-31.

3 Prosjektbeskrivning, målgruppe, resultat, och resultatindikatorer samt effekter

3.1 Prosjektbeskrivning:

Et prosjekt på denne størrelsen, som skulle avsluttes med en fullskala øvelse, krevde en stor og velfungerende organisasjon. Det var derfor viktig at de organisasjoner som deltok, stilte med personell til gjennomføringen av prosjektet. Dette for at interessen for prosjektet skulle opprettholdes i alle deltakende organisasjoner, samt at man skulle lære på tvers av etat/sector. Prosjektleder opprettet 5 arbeidsgrupper – Scenario-/Skadestedsgruppe – Markørgruppe – Mediegruppe – Logistikkgruppe – Evaluerings- og kontrollergruppe. Ledere av gruppene ble hentet fra Sivilforsvaret i Hedmark (2), Polismyndigheten Värmland, Eidskog kommune og Hedmark politidistrikt. Samtlige av disse har stor kompetanse innenfor faget.

I alle gruppene forsøkte vi så langt det var mulig å ha representanter fra begge land. Det var også viktig at organisasjonene var representert i flere av gruppene.

Alle arbeidsgruppene hadde oppgaver knyttet til målsettingen for prosjektet. Scenariogruppen og Skadestedsgruppen ble slått sammen da dette føltes mest naturlig.

Scenario-/Skadestedsgruppen var ansvarlig for:

- Scenario
- Dreiebok
- Øvingsledelse/KO
- Øvingsbestemmelser
- Utarbeide HMS-plan
- Klargjøre 2 skadested
- Materiell til skadested
- Opprydding

Markørgruppen var ansvarlig for:

Tilsagnsnr IR-006/12 GrenseØvelse2013

- Skaffe markører til skadested
- Pårørende markører
- Skadetyper
- Sminking
- Lister/oversikter
- HMS opp mot markører

Mediegruppen var ansvarlig for:

- Trekke opp linjer for kommunikasjonsutveksling, kontaktpunkter mellom etater, land i forbindelse med en stor hendelse
- Organisere mediespill
- Skaffe media markører
- Utarbeide plan for gjennomføring av mediespill

Logistikkgruppen var ansvarlig for:

- Bistå prosjektet med møterom
- Bistå under første evaluering
- Kontakt vedrørende spørsmål om kommunens deltakelse
- Ansvar observatører/besøk under øvelsen

Evaluerings og kontrollergruppe var ansvarlig for:

- Evaluere øvelsen etter de hovedmål og læringsmål som var satt.
- Utarbeide evalueringsrapport
- Ansvar for organisering av kontrollere

I prosjektet er det registrert gjennomført 69 møter hvor 755 personer har deltatt. Det hadde ikke vært mulig med denne aktiviteten hvis prosjektet ikke hadde fått tildelt midler fra Interreg.

På Norsk side er det registrert et timeforbruk på 3439 timer. Dette er et merforbruk på 2179 timer i forhold til de planlagte 1260 timer.

På Svensk side er det registrert et timeforbruk på 2992 timer.

Størstedelen av tildelte midler har godt med til å dekke utgifter til møter og samlinger. I tillegg er en del brukt til å produsere en DVD-film fra selve øvelsen. Det er også betalt leie – i samarbeid med Interregprosjektet Luftburen ambulanse – for bruk av ambulanshelikopter fra Norsk Luftambulanse under øvelsen.

3.2 Målgruppe:

Målgruppen var i første omgang det personell i de organisasjoner som var direkte berørt av prosjektsamarbeidet og samarbeid innen grensenær samfunnssikkerhet og beredskapsarbeid.

Også andre organisasjoner med likelydende grensesamarbeid i Norge/Sverige var en målgruppe.

I den primære målgruppen inngikk personell på alarmsentralene, "blålysetatene", Fylkesmann, Siviforsvaret med flere som utgjør krise-

Tilsagnsnr IR-006/12 GrenseØvelse2013

og beredskapsorganisasjoner, både på innsats- og stabsnivåer. I tillegg fikk vi under projektets gang flere organisasjoner med, spesielt med henblikk på gjennomføring av øvelsen 24.09.2013. Disse organisasjoner var SJ, Tågkompaniet, Svenska Hemvärnet, Jernbaneverket, NSB og FORF.

Mottagere av resultatet har vært personell som arbeider i myndigheter og organisasjoner som har et ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap i grenseområdet. Videre befolkningen i området, som har fått en bedre og tryggere hverdag med bakgrunn i at det har blitt bygd opp en bedre måte å håndtere krise- og katastrofesituasjoner på i området.

Sekundær målgruppe var befolkningen i regionen, samt øvrige som benytter regionen til rekreasjon, handelsvirksomhet mv. Alle disse har fått større forståelse og nytte av det samarbeidet som er bygget opp når det gjelder å få til en bedre måte å håndtere krise- og katastrofesituasjoner på i grenseområdet.

Vi anser at vi har nådd samtlige målgrupper med godt resultat.

3.3 Resultat och resultatindikatorer samt effekter:

Prosjektets hovedmål var:

1. Lage alarm/larmrutiner
2. Klargjøre ansvar og roller på et skadested

Aktivitetsmål under øvelsen:

- Etablering av samhandling mellom svenske og norske myndigheter på ulike nivåer
- Ledelse og samhandling over riksgrensen, mellom skadested, bakre ledelse, regionale og nasjonale aktører.
- Situasjonsforståelse /bilde og situasjonsoppfatning hos aktører som er involverte.
- Informasjon/kommunikasjon med og mellom aktører, myndigheter på alle nivå, media og befolkning
- Rapporteringsrutiner og koordinering av planverk i egne organisasjoner som baseres på effektiv ressursutnyttelse og samhandling over grensen.
- Planer for evaluering og implementering av øvelsen for videreutvikling av samhandling over grensen.

Ad. Hovedmål 1:

Prosjektet startet med et oppstartmøte, hvor prosjektet ble introdusert for alle deltagende organisasjoner.

Samtlige fikk i oppdrag å ta en gjennomgang eget planverk.

Nødsentralene (SOS Alarm, LKC, 110, 112 og 113) fikk i oppdrag å gå igjennom sine varslings/alarm/larmrutiner i forbindelse med ulykker som krever bistand og samarbeid over grensen.

Tilsagnsnr IR-006/12 GrenseØvelse2013

En egen arbeidsgruppe tok for seg informasjonsrutiner mellom organisasjoner, etater og allmennheten. En informasjonsplan som klargjør informasjonsrutinene mellom organisasjoner som samarbeider i en krise ble utarbeidet.

Det ble gjennomført møter mellom fagetatene internt i eget land og over landegrensen. Politiet i Hedmark gjennomførte møter med Polisen Dalarna og Polisen Värmland, samt

besøkte Polisens
Länskommunikationscentral (LKC) og
SOS Alarm i Karlstad, hvor man fikk
informasjon om oppgaver og
arbeidsmåter ved sentralene. Tilsvarende
gjennomførte brann og redning fra

Eidskog, Kongsvinger og Sør-Odal fagmøter med Rådningstjänsten i Arvika, Eda, Säffle. Sykehuset Innlandet og Ambulanstjänsten i Värmland gjennomførte tilsvarende møter. Det samme gjaldt jernbaneetatene på norsk og svensk side.

Hensikten med disse møtene var å dele hverandres alarm-, informasjons- og arbeidsrutiner. Et viktig moment har også vært å bli kjent med hverandres organisasjoner og personell, samt knytte gode kontakter – være brobyggere.

Ad. Hovedmål 2:

Ledelse på skadested er ulike i Norge og Sverige. I Norge er det politiet som utpeker en Innsatsleder. Denne har på politimesterens vegne ledelse og koordineringsansvaret ved store hendelser.

I Sverige er det et delt ansvar mellom polis, räddningstjänst og sjukvård. Denne forskjellen gjør at det under samarbeidsaksjoner i grenseområdet har vært noe uklart med hensyn til roller, arbeidsfordeling mv.

Da vårt prosjekt skulle munne ut i en "fullskala" øvelse, ble personell som skulle inneha lederfunksjoner på skadestedet utpekt på forhånd. Dette personellet skulle sette seg inn i roller, arbeidsoppgaver, organisering, samarbeidsformer, kommunikasjon mv. for å ha en størst mulig forståelse for oppgavene på et skadested.

Det ble gjennomført en "table-top" øvelse med det utpekte personellet, hvor ovenstående ble presisert. Det ble også gjennomført gode diskusjoner og erfaringsoverføring mellom deltakerne. Det ble knyttet mange gode kontakter, som er med på å øke samarbeidet i fremtiden.

Oppsummering hovedmål 1 og 2

Evalueringsrapport 24. september 2013, ble også en evaluering av deler av Interregprosjektet GrenseØvelse2013. Når det gjelder alarm- og larmrutiner konstaterte vi at planverk og varslingslister var oppdaterte og fungerte godt i de fleste organisasjoner. Det ble gitt uttrykk for at god planlegging og gjennomgang før øvelsen var kompetansegivende. Organisering og samhandling i "egen" organisasjon fungerte bra for de fleste.

Tilsagnsnummer IR-006/12 GrenseØvelse2013

Vi ser imidlertid at kunnskapen om aktuelle planverk og samarbeidsmåter må implementeres bedre i organisasjonene. Det er likeledes viktig at kontaktpunktene som er opparbeidet under prosjektets gang opprettholdes og videreutvikles.

Når det gjelder ansvar og roller på skadested konstaterte vi at det har utviklet seg et godt samarbeid mellom norske og svenske styrker. Dette gjelder både ledersiden og mannskapssiden. Her også gjelder det å ta vare på og videreutvikle de kontaktpunkter som er opparbeidet under prosjektets gang.

Vi mener at det store engasjementet og deltakelsen i prosjektet har medført en større forståelse og kunnskap om hverandres organisering og arbeidsutførelse i de situasjoner som kan oppstå i grensetraktene. Den oppdatering av planverk som er gjort hos alle organisasjoner gir muligheter til bedre ressursutnyttelse og samarbeid ved ulike typer grensenære hendelser, der liv, eiendom og miljø trues.

Vi ser med glede på de samarbeidsformer som etater og organisasjoner har initiert i prosjektet og for oss ser det ut til at dette vil videreutvikles. Det er allerede avtalt tid for samarbeidsmøter mellom flere av de deltakende organisasjoner/etater.

3.4 Övrigt

Det å gjennomføre et prosjekt med så mange forskjellige organisasjoner involvert er i seg selv en utfordring. Dette har bl.a. med at vi har forskjellig kultur innenfor hvordan vi arbeider.

Slik jeg ser det er det svært viktig at slike prosjekt er godt forankret i alle de organisasjoner som har sagt ja til å være med. Det må avsettes personell til å gjennomføre de målsettinger man setter seg og alle må dra lasset sammen til prosjektet er ferdig.

Dette prosjektet har vist at det er stor interesse om emnet redningstjeneste. Spesielt hyggelig var det å se hvilke ressurser **samarbeidspartnere** – utenfor blålysetatene – la ned i prosjektet. Meget imponerende og det forteller hvor viktig det er å ta med hele samfunnet når man skal planlegge for å løse kriser på en best mulig måte for befolkningen.

Under prosjektets gang har det vært informert om dette til Grenseredningsrådet for Østfold og Västres Götaland, samt Interregprosjektet "Luftburen ambulanse" og ISI-prosjektet. Dette er et Svensk-Norsk prosjekt, som skal sy sammen norsk Nødnett med svensk Rakel.

I svaret på søknaden fremkommer følgende særskilte vilkår:

- **Prosjektet skal involvere det svenske og norske Forsvaret og Heimevernet.**
Svensk Heimevern deltok som markører og observatører under øvelsen. Norsk Heimevern deltok som observatør av øvelsen.
Øvelsen ga for disse et innblikk og kunnskap om hvordan redningstjenesten samarbeider i grensetraktene. Det ble også knyttet kontakter for videre samarbeid.

Norsk forsvar deltok som "påførende markører". Avdelingen som deltok var

Tilsagnsnr IR-006/12 GrenseØvelse2013

Hærstaben AFA. Dette er avdelingen som ivaretar pårørende for militært personell ved en hendelse. Personell herfra deltok også som "pårørende" på Evakuerte og Pårørende senteret på Skotterud. Det deltok også observatører fra norsk forsvar.

- **Ansvarlige for redningstjenesten på regionalt nivå i de geografiske områdene Gränslöst Samarbete og Nordens Grønne Belte, skal bes inn som observatører til denne øvelsen.**

Det ble sendt skriftlig invitasjon til aktuelle organisasjoner i de ovennevnte områdene. Det møtte ca. 100 observatører (også 2 fra Polen).

- **Prosjektet skal undersøke om det er spesielle behov for å nå innvandrere med informasjon i forhold til krisehåndtering.**

Under øvelsen deltok ca. 60 markører fra Kongsvinger Asylmottak. Det så ut til de forstod de instruksjoner de fikk fra redningspersonellet. Imidlertid har vi ikke fått gått grundigere inn i denne problemstillingen.

4 Indikatorer

På øvingsdagen deltok ca. 300 markører.

Antallet mellom 15 og 24 år var 191 personer, mens antallet under 15 og over 24 år var 86.

De resterende har vi ikke alder på. Samtlige ble orientert om øvelsen og prosjektet i forkant.

Notera att indikatorer både för A (Ekonomisk tillväxt) och B (Attraktiv livsmiljö) kan förekomma i ett projekt.	Antal enligt projektbeslut	Resultat vid projektslut	Kommentarer
Antal kvinnor 15- 24 år som deltar i projektet.	5	20	
Antal kvinnor yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	5	40	
Antal män 15- 24 år som deltar i projektet.	5	0	
Antal män yngre än 15 eller äldre än 24 år som deltar i projektet.	5	105	
Resultat indikatorer			
(A) Antal formella gränshinder som projektet bidrar till att undanröja.	1	0	
(B) Etablerade institutionella samarbeten.	1	4	

5 Prosjektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna

5.1 Gränsregionalt mervärde

Som beskrevet under 3.3 har prosjektet forbedret rolleforståelsen for de som arbeider med sikkerhet og beredskap og da spesielt redningstjeneste i grensetraktene. Dette sammen med at prosjektet har fått stor medieomtale og vært synlig ved at møter/samlinger har blitt holdt på forskjellige steder i grensetraktene, gjør at befolkningen føler en større trygghet nå, enn før prosjektet. En bedre beredskap gir et grenseregionalt mervärde.

Tilsagnsnr IR-006/12 GrenseØvelse2013

5.2 Bättre miljö

Prosjektet har i sig inte haft något mål som syftar till att förbättra miljön. Vi har i möjligaste mån forsøkt att minimera påverkan på miljön. Till exempel har vissa av projektmøtene skett via video- og telefonmøte. Samåkning till møten har også skett i stor utstrækning.

5.3 Jämställdhet mellan kvinnor och män

Den operative krisehåndteringen er fortsatt et mannsdominert område. Imidlertid er det gledelig å se at flere kvinner har roller både i politiet, Brann og redningstjenesten og ambulansetjenesten på begge sider av grensen. I arbeidet med GrenseØvelse 2013 har det vært viktig å ta hensyn til eventuelle forskjeller mellom kvinner og menn når det gjelder samordning og samvirke mellom aktører, samt ved kommunikasjon og informasjon til beboere og media. Prosjektet har rettet seg til både kvinner og menn og har hatt som mål å ha en jevn kjønnsfordeling i styringsgruppen og prosjektgruppen m/arbeidsgrupper.

5.4 Etnisk mangfold och integration

Under øvelsen stilte Asylmottaket på Kongsvinger med 60 markører. Dette ble gjort for å teste mannskapenes muligheter å kommunisere med folk som taler et annet språk. Under øvelsens gang gikk dette problemfritt så langt vi har fått tilbakemeldinger på. Vi er svært fornøyd med det bidrag asylmottaket ga.

6 Informationsinsatser och skyltning av projektet

Prosjektleder og prosjektkoordinator har hatt Interreg-skilt ved kontordøren. Banner er benyttet ved møter.

Innkallinger til møter, referater, presentasjoner mv har benyttet utarbeidet mal med Interreg-logo og EU-flagget med tekst Europeiske Unionen, Europeiske regionala utvecklingsfonden. Prosjektets deltakerorganisasjoner har lagt ut informasjon på egne hjemmesider/webplasser. Polismyndigheten Värmland har laget en facebookside, GO13, som ble benyttet av prosjektet.

Sentrale organisasjoner som Politidirektoratet, Politihøgskolen, Hovedredningssentralen, Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap, samt Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap m.fl. er orientert om prosjektet.

Prosjektet har under hele prosjektperioden fått stor medieomtale, spesielt øvings-dagen. Prosjektet har produsert en film fra selve øvelsen på Magnor den 24. september 2013. Denne er oversendt Interreg sekretariatet, samt overlevert/sendt samtlige organisasjoner som deltok i prosjektet. Det er svært viktig for oss at denne vises i de organisasjoner som deltok. Det vil gi alle en innsikt i det viktige arbeidet vi gjør, samt gi en større forståelse for at alle bidrar.

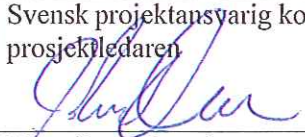
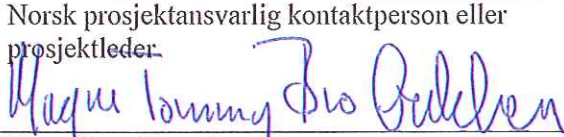
Tilsagnsnr IR-006/12 GrenseØvelse2013

Presseklipp og film m.v. er oversendt sammen med de tidligere Status-/Lägesrapportene.

Prosjektleder Magne Tommy Brobakken og prosjektkoordinator Johan Olsson takker for at Interreg gjorde det mulig for oss å videreutvikle et allerede godt påbegynt samarbeid. Det er viktig å holde samarbeidet varmt, da det hele tiden tiltrer nye mannskap som skal arbeide med grenseredning. Prosjektet har gitt oss stor inspirasjon til videre (sam)arbeid om redningstjenesten i grensetraktene.

7. Underskrifter

Underskrift			
Datum	Ort	Dato	Sted
2014-03-06	Karlstad	2014-03-06	Hamar
Organisation	Länsstyrelsen Värmland	Organisasjon	Hedmark politidistrikt
Svensk projektansvarig kontaktperson eller projektledaren		Norsk prosjektansvarlig kontaktperson eller prosjektleder	
Namnförtydligande	JOHAN OLSSON	Namnförtydligande	MAGNE TOMMY BROBAKKEN